

■ آژانس عکس ایران

رئییسی چه اقتصادی را تحویل گرفت؟

■ حسین لطفی

دولت سیزدهم در بحرانی‌ترین شرایط اقتصادی و اجتماعی چند دهه اخیر، البته با امید به اقدامات جهادی مدیران جدید و اعتماد عمومی مردم، در تابستان سال ۱۴۰۰ شروع به کار کرد.

تحویل بالاترین تورم ۸۰ سال اخیر به دولت سیزدهم از سوی دولت قبل به خوبی بیانگر بحران اقتصادی است که به دولت جدید به ارث رسید. البته این تمام مشکل نبود، بلکه خزانه کاملاً مقروض، بازارهای ملتهب و به‌هم‌ریخته کالاهای اساسی، تورم بالای انتظاری، رشد اقتصادی نزدیک به صفر، سقوط سرمایه‌گذاری، افزایش بیکاری، رکود تولید و رونق دلالی، استقراض بی‌سابقه دولت قبل از بانک مرکزی، انباشت بدهی‌ها همچون اوراق فروخته‌شده در سال‌های قبل، سقوط بورس و لطمه اساسی به اعتماد مردم به بازار سرمایه، خرج کردن همه ۸ میلیارد دلار مجوز بودجه‌ای برای واردات کالاهای اساسی در همان چند ماه اول سال و... سایر ارکان بحران اقتصادی هستند که در ابتدای دولت سیزدهم، کشور با آن روبه‌رو بود.

در این شرایط، دولت جدید شروع به کار کرد اما برخلاف بسیاری از پیش‌بینی‌ها توانست با اقدامات جهادی در عرصه اقتصاد و اتخاذ رویکرد مردمی، توفیقات فراوانی کسب کند. توقف چاپ پول و استقراض دولت از بانک مرکزی آن هم در شرایط وحشتناک کسری بودجه، کاهش التهاب تورم، کاهش گرانی مسکن، توزیع گسترده کالاهای اساسی، توقف رانت ارز ۴۲۰۰ تومانی و توزیع مستقیم یارانه به مردم، رفع فوری مشکلات و گرهِهای مردمی با اتکا به سفرهای استانی رئیس‌جمهور و دولتمردان و از بین بردن تنش‌های سیاسی با سایر ارکان نظام، از جمله این توفیقات هستند.

در دولت قبل، رشد اقتصادی از روند بلندمدت خود که به‌طور متوسط در دامنه ۳ تا ۴ درصد بود منحرف و متوسط رشد سالانه آن به ۰٫۳ درصد یعنی نزدیک به صفر محدود شد. رشد اقتصادی پایین، ضمن اینکه با اهداف کلان و

نیازهای کشور برای فائق آمدن بر بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی، افزایش رفاه جامعه و ارتقای جایگاه کشور همخوانی ندارد، نحوه تأمین آن نیز آسیب‌های زیادی به منابع کشور زده و بین مناطق کشور نامتوازن بود. علاوه بر این، کاهش ارزش پول ملی با افزایش مستمر نرخ ارز ناشی از محدودیت‌های تحریمی، بی‌انضباطی در نظام پولی و بانکی، کسری بودجه سنواتی و جبران آن از محل افزایش پایه پولی زمینه‌ساز تورم و تورم انتظاری شد و توزیع درآمد ناعادلانه و فقر رو به گسترش رفت. همچنین، محدود بودن مقاصد صادراتی و تمرکز بر صادرات مواد اولیه، شرایط مقاومت کشور در مواجهه با تکان‌های مختلف را تضعیف کرد. وجود آسیب‌ها و کاستی‌های فوق، باعث شده تا دولت سیزدهم رویکردی تحول‌گرا به منظور رفع مشکلات اقتصادی و بسط عدالت و مبارزه با فساد را در دستور قرار دهد و فعالیت‌های دولت را متناسب با شاخص‌های مبارزه با فساد و تبعیض، عدالت‌خواهی و محرومیت‌زدایی، دیپلماسی فعال و متوازن، ارتقای شفافیت و صداقت، اصلاح و ترمیم ساختارها و فرایندها، اقدامات جهادی، خنثی‌سازی تحریم‌ها، برنامه محوری، تعامل بین بخشی، حمایت از اقشار ضعیف جامعه و تعامل با قوای دیگر بویژه مجلس شورای اسلامی تنظیم نماید.

وضعیت اقتصادی کشور در پایان دولت قبل که به دولت دوازدهم تحویل داده شد، موضوعی است که کمتر به آن پرداخته شده است. با علم به این واقعیت، بهتر می‌توان عملکرد دولت سیزدهم را قضاوت کرد. مثلاً در حالی که هم‌اکنون تورم بالای ۳۰ درصد است و چنین تورمی برای هر کشوری، بحرانی محسوب می‌شود اما وقتی بدانیم که نرخ تورم در پایان دولت قبل نزدیک به ۵۰ درصد (طبق گزارش مرکز آمار) و نزدیک به ۶۰ درصد (طبق گزارش بانک مرکزی) بوده، نرخ بالای ۳۰ درصد فعلی نشان‌دهنده عملکرد مثبت دولت سیزدهم است که توانسته آن را به شدت کاهش دهد.

ویژه‌نامه

سالگرد سیزدهمین دوره
انتخابات ریاست جمهوری
خرداد ۱۴۰۱

۳۱

ایران